

Ann Cleeves

Nousuvesi

Suomentanut Annukka Kolehmainen

Karisto
Hämeenlinna

Englanninkielinen alkuteos *The Rising Tide*

Copyright © Ann Cleeves 2022

Suomenkielinen laitos © Karisto/Kustannusosakeyhtiö Otava 2022

ISBN 978-951-1-41718-7

OTAVA
KIRJAPAINO
Keuruu 2022

Orla Wrenille ja hänen isälleen –
klaanin uusimmille jäsenille.

Kiitokset

Pan Macmillan on kustantanut kirjojani jo kolmekymmentä vuotta, ja on ollut ilo tehdä yhteistyötä kaikki nämä vuodet. En millään voi kiittää kaikkia yksitellen, mutta jokaisella tiimin jäsenellä on ollut suuri merkitys kirjoittajanurani varrella, joten suuntaan valtaiset kiitokseni heille kaikille. En olisi voinut löytää innokkaampaa ja ammattitaitoisempaa tukijoukkoa.

Agenttini ja ystäväni Sara Menguc on kulkenut rinnallani lähes koko ikimuistoisen matkan ajan. Suunnattomat kiitokset hänelle ja koko mahtavalle kirjallisuusagenttien joukolle.

Yhdysvaltalaisesta Minotaurista on viime vuosina tullut tärkeä osa elämääni, ja myös sen väki on osa laajennettua perhettäni. Tuskin maltan odottaa, että pääsen jälleen Yhdysvaltoihin ja tapaan kaikki kasvokkain.

Emma Harrow on uskomaton tiedottaja, joka keksii viisaimmat neuvot tilanteeseen kuin tilanteeseen.

Assistenttini Jill Heslop pitää minut ajan tasalla ja hoitaa leijonanosan paperitöistä, ja lisäksi hän luotsaa Reading for Wellbeing -hanketta, josta on hyvää hyvyyttään antanut minun ottaa lähes kaiken kunnian.

Kiitos Helen Pepperille, ystävälle ja neuvonantajalle, joka auttoi auliisti saamaan *Nousuveden* oikeuslääketieteelliset termit kohdalleen. Luonnollisesti kaikki mahdolliset virheet ovat omiani. Sue Beardshallin ystävällisyydelle ei löydy vertaa. Kiitos tukikohdasta Pohjois-Devonissa, hauskanpidosta ja sunnuntaikuohuviineistä.

Charlotte Thomas teki lahjoituksen Tarketin kylätalossäätiölle ja sai näin nimensä kirjaan. Kuten myös Skip-koira.

Yli kaksikymmentä vuotta olen saanut tukea myös Murder Squadilta – kirjoittajaystäviltäni pohjoisessa. Kirjoittaminen voi olla yksinäistä puuhaa, ja ymmärtävien ystävien seura on korvaamattoman tärkeää.

Ennen kaikkea haluan kiittää lukijoitani. Niitä, jotka ostavat ja lainaavat kirjojamme ja auttavat meitä pysymään leivässä, niitä, jotka itsekin kirjoittavat, tarjoavat työnsä kautta todellisuuspakoa ja haastavat minutkin pyrkimään parhaimpaani sekä niitä, jotka myyvät työkseen kirjoja, suhtautuvat niihin yhtä intohimoisesti kuin minäkin ja levittävät lukemisen iloa.

Kirjailijan huomautus

Uusin Vera-romaani sijoittuu Lindisfarneen eli Pyhälle saarelle. Se on oikeasti olemassa, mutta tarkat tapahtumapaikat saarella tai sen läheisellä rannikolla ovat mielikuvitukseni tuotetta, eivätkä ne millään muotoa viittaa olemassa oleviin, todellisiin paikkoihin.

Luku 1

Philip saapui ennen muita. Hän oli ajanut koko yön, mutta maksoi ehdottomasti vaivan päästä saarelle ennen ensimmäistä vuoroveden vaihtumista – ennen pääsaarelta tulevia päiväretkeläisiä, jotka huristivat tänne autoilla ja busseilla, jonottivat jäätelöä ja ranskanperunoita. Philip yritti olla ärtymättä lasten nahinasta ja varakkaista eläkeläisistä mutta viihtyi aina paremmin, kun saarella oli hiljaista. Kuten aiemmissakin jälleennäkemisissä, hän halusi nytkin istahtaa kappeliin ja mietiskellä kotvan aikaa kaikessa rauhassa. Tänä vuonna heidän ystäväystymisestään oli kulunut jo viisikymmentä vuotta, ja hän tahtoi kiittää siitä ja muistaa koko joukkoa rukouksin.

Hän muisti elävimpin ensimmäisen viikonlopun, jona he olivat kokoontuneet saarelle. Opettaja oli kutsunut sitä yhteysviikonlopuksi. Se oli yhdistelmä kenttäkurssia, ryhmäterapiaa ja yhteishengen nostatusta. Ja heidän välillään oli totisesti muodostunut yhteys, niin vahva ja rajua, että sen siteet olivat säilyneet viisikymmentä vuotta murtumattomina ja vaalimisen arvoisina. Täältä kaikki oli alkanut.

Seuraavaksi parhaiten Philip muisti kuoleman – elämän, joka oli katkennut ennen aikojaan.

Philip ei pelännyt kuolemaa. Toisinaan hän melkein kaipasi sitä, niin kuin uneton lepoa. Se oli yhtä väistämätön kuin vuorovesi, joka kahdesti päivässä liukui yli hiekan ja mudan ja peitti pengertien. Ennemmin tai myöhemmin hän hukkuisi. Hänen uskonsa tarjosi laihanlaisesti lohtua, ainoastaan epämääräistä uteliaisuutta. Hän melkein toivoi, ettei kuolemanjälkeistä elämää olisikaan, sillä se kuulosti uuvuttavalta, ja toisinaan hän tunsi jo valmiiksi olevansa lopen uupunut.

Kaikki voimat olivat huvenneet seurakuntatyöhön ja ihmisiin, jotka tarvitsivat häntä.

Toki Philip suri kaikkien seurakuntalaisten kuolemaa. Hänen työtään rytmittivät hautajaiset, kirkonkellojen kumahdukset ja arkunkantajien askeleet. Hän muisti vauvat, joiden elämä oli päättynyt ennen kuin oli ehtinyt kunnolla alkaakaan, ja nuoret, jotka eivät koskaan saaneet kypsyä ja kasvaa. Hänelle kasvun mahdollisuus oli suotu, ja hän lähetti yläkertaan uuden kiitosrukouksen.

Philipin mieleen tunkeutui muisto nuoresta ja nätistä Isobelista, joka kuitenkin oli ollut myös holtiton, ajattelematon ja halujensa vietävissä, ja hän antoi ajatustensa vaeltaa.

Johtuiko nimenomaan Isobelista, että he palasivat Lindisfarnen pyhälle saarelle aina viiden vuoden välein? Oliko Isobelin kuolema ensimmäisenä jälleennäkemisviikonloppuna sitonut heidät niin tiiviisti yhteen, että kaikista eroavaisuuksistaan huolimatta he olivat myös läheisiä kuin sisarukset? Ehkä olisi syytä kiittää siitäkin, olivathan vanhat ystävät nykyisin hänen ainoa perheensä.

Pikkuruudessa kappelissa, kosteuden ja lakan tuoksussa, Philip sulki silmänsä ja muisteli Isobeliala. Kurvikasta ja elämänjanoista. Tämän leveää hymyä ja elinvoimaa, jota riitti vaikka muille jakaa.

Philip oli seisonut Pyhiinvaeltajien talon toisessa kerroksessa ja nähnyt, kuinka Isobel oli ajanut suoraan surman suuhun. Hän oli seurannut riitaa, joka oli saanut Isobelin lähtemään suin päin saarelta neljäkymmentäviisi vuotta sitten. Tämä oli hukkunut. Ilman kielikuvia, kirjaimellisesti. Hänen ruumiinsa oli kiskottu autosta, kun vesi oli jälleen vetäytynyt. Syyspäiväntasauksen nostattamat aallot olivat pyyhkäisseet hänen autonsa pengertietä, ja se oli heittelehtinyt tuulen tuivertamissa mainingeissa kuin lelu. Lähdettyään Isobel oli ollut kaiken avun ulottumattomissa.

Oliko juuri se hetki muuttanut Philipin itsekkäästä, it-

setietoisesta ja kärkkäästä nuorukaisesta uskonmieheksi? Ehkä kääntymys olikin alkanut hieman myöhemmin, Isobelin kuolinpäivän iltana, kun hän oli istunut kynttilän valaisemassa kappelissa ystäviensä seurassa, itkenyt heidän kanssaan ja yrittänyt käsittää, että Isobel oli poissa. Annie ja Daniel, Lou ja Ken, Rick ja Philip. Sureminen oli vaikeaa, sillä kukaan heistä ei ollut pahemmin pitänyt Isobelista. Joukon jokainen nuorukainen oli halunnut häntä. Voi kyllä, siitä ei ollut epäilystäkään. Koko opiskeluaajan Isobel oli seikkaillut Philipin eroottisissa unelmissa. Hän oli kuitenkin niin vaativa ja ylemmydentuntainen, etteivät he varsinaisesti *pitäneet* hänestä.

Philip avasi hetkeksi silmänsä. Matalalta paistavan syysauringon valo virtasi jo sisään koruttomista lasi-ikkunoista, mutta hän tiesi, että ehtisi vielä hetken miettiä – rypeä syyllisyydessä? – ennen muiden saapumista. Hän sulki jälleen silmänsä muistellakseen Isobelia ja Riitaa, joka oli väistämättä johtanut tämän kuolemaan. Philip ei ollut kuullut, mitä sanaharkka oli koskenut. Hän oli katsellut alas huoneestaan Pyhiinvaeltajien talon toisesta kerroksesta, tarkkaillut tapahutumia kuitenkin osallistumatta niihin. Isobel ja Rick olivat riidelleet kujalla hänen alapuolellaan. Riita ei äitynyt käsi-risyksi, mutta Philip vaistosi kireän tunnelman, joka poikkesi tyystin muun viikonlopun rennon toverillisestä ilmapiiristä.

Kiista vaikutti kiihkeältä. Hyvin henkilökohtaiselta. Ei hyvänpäiväntuttujen eikä ventovieraiden väliseltä suukovulta. Vaikka Philip olisi seissyt lähempänä, hän ei välttämättä olisi erottanut sanoja, koska myrskytuuli olisi luultavasti vienyt ne mennessään. Hän nautti draamasta, katseli salaa ja jännityksestä kihisten, seurasi tilanteen kehittymistä alapuolellaan.

Sitten hän huomasi Annien ilmaantuvan kujan mutkasta virkattu ostoskassi olallaan. Tämä oli kai käynyt kylällä ruokaostoksilla. Annie oli huolehtinut heistä koko viikonlopun, kun ei enää voinut hoivata omaa lastaan, ja kaikkien näi-

den vuosien jälkeenkin hän hoiti edelleen kauppareissut ja kokkauksen.

Rick ja Isobel eivät huomanneet Annieta: he olivat liian keskittyneitä syyttämään loukkauksia toisilleen. Rickin viimeinen kommentti sai Isobelin syöksymään tiehensä pitkät hiukset kasvoilla hulmuten, riuhtomaan autonavaimia kullisen Laura Ashley -mekkonsa taskusta. Sillä nimenomaisella hetkellä Philip olisi voinut muuttaa historian kulun. Jos hän olisi rynnännyt alakertaan ja juossut ulos, hän olisi voinut tukkia tien ja estää Isobelia ajamasta pois. Olihan hän tiennyt, että vesi nousi kohisten ja olisi sulaa hulluutta uskaltautua pengertielle.

Philip ei kuitenkaan liikahtanut. Hän vain seisoi, tuijotti ulos kuin utelias vanha eukko ja odotti, mitä seuraavaksi tapahtuisi. Ja niin Isobel käynnisti autonsa ja ajoi suoraan kuolemaan.

Nyt Philip oli jo lähes eläkeikäinen pastori, vanha uskova ja silti miltei haluton kohtaamaan Luojansa. Hän istui kätet yhteen liitettyinä ja silmät kiinni odottaen ystäviään, joiden seurassa saisi jälleen rentoutua ja nauttia ainutlaatuisesta keskinäisestä yhteydestä, jota ei ollut kokenut missään muualla, ja pohti Isobelin kuoleman merkitystä. Hän alkoi käsittää, että oli tapahtuneen jälkeen kuluttanut koko elämänsä etsimällä ihmissuhteita, jotka olisivat yhtä kiihkeitä ja tyydyttäviä kuin saarella muodostetut. Mikään ei ollut vastannut odotuksia. Jos totta puhuttiin, ei edes hänen uskonsa Kristukseen.

Ehkä siksi Philip olikin pysynyt naimattomana. Toisinaan hän oli kuvitellut rakastuneensa, mutta yksikään nainen ei ollut ymmärtänyt häntä niin täydellisesti kuin vanhat ystävät, joten lopulta hän oli kieltäytynyt kompromisseista. Jos tarjolla olisi ollut joku niistä naisista, joiden kanssa hän oli kokenut ensimmäisen yhteysviikonlopun, suhde olisi saattanut toimia. Philipin mieleen juolahti vasta nyt, että Judith, heidät

yhteen saattanut opettaja, voisi olla sopiva kumppani: ehkä hän voisikin vielä vanhalla iällä solmia läheisen, toverillisen suhteen. Hehän olivat kumpikin yksin. Silti hän tajusi, että laiskuus ja pelkuruus luultavasti estäisivät häntä ryhtymästä toimeen. Hän hymyili itsekseen ja ajatteli, ettei välttämättä edes halunnut kumppania elettyään näin kauan yksin. Hän oli liiankin tyytyväinen juuri näin, liian piintynyt tapoihinsa.

Philip nousi ja käveli kapeaa käytävää ulos auringonpaisteeseen. Tuoksui merilevältä ja suolalta. Kuin olisi tullut kotiin.

Luku 2

Annie Laidler sulki herkkukaupan oven ja lukitsi sen. Yksi vakioasiakkaista ilmaantui oven taakse pari minuuttia myöhässä ja kurkki ikkunoista. Jonakin muuna päivänä Annie olisi avannut oven uudelleen ja toivottanut hänet tervetulleeksi säteilevästi hymyillen, mutta tänään hän ei ollut näkevinäänkään koko naista. Jax oli jo lähtenyt, ja oli lokakuu ja jälleennäkemisvuosi. Hetki, johon Annie oli valmistautunut viikkokausia.

Hän alkoi pakata purkkeja ja kuivatavaraa kahteen pajukoriin. Ruoat oli otettu valmiiksi hyllyistä, ja ne odottivat rivissä tiskillä. Sitten hän käänsi katseensa tuoretuotteisiin. Oli vihreitä ja mustia oliiveja omissa rasioissaan. Rasvasta kiilteleviä leikkeleitä. Juustoja: mustakuorista Doddingtonia, jonka maku oli kova ja terävä, Northumberlandin nokkosjuustoa, valuvaa brietä ja murenevaa Wensleydalea. Tuhteja ciabattaleipiä sekä hapanjuurileipää, jonka Jax oli leiponut varhain samana aamuna. Lähitilan voita kääräistynä rasvankestävään paperiin. Kotoisia makuja pois muuttaneille ystäville. Muistutus, että Annie ja vanhat kotikulmat eivät suinkaan polkeneet paikoillaan.

Silti hän lisäsi viime hetkellä myös tutut, pyöreät leipäset, joita he olivat lapsena syöneet ranskanperunoiden kera, sekä itse kypsytetyn kinkun ja hernetahnan. Perinteistä newcastlelismurkinaa. Lähes ironinen ele, kaikkien ymmärtämä vitsi. Tämä ruoka herättäisi muistoja ja tarjoaisi jutunjuurta. Muistot vaihtuivat hänen mielessään kuin kuvat, jotka loksahтелиvat vanhanaikaiseen diaheittimeen. Koulunäytelmän kenraaliharjoitus. Claudiuksen asuun sonnustautunut Rick ratkesi äkkiä kikattamaan holtittomasti ja tartutti hepulinsa muihinkin. Lukuun ottamatta Hamletin rooliin valittua Philipiä, joka raivostui, kun hänen pitkä monologinsa keskeytettiin. Ja Judy

Marshallia, heidän äidinkielenopettajaansa, joka melkein itki, koska pelkäsi, että varsinaisesta esityksestä tulisi katastrofi.

Lisää dioja. Lisää kuvia yhteysviikonlopusta – koulun järjestämästä tapahtumasta, jonka Judy Marshall oli ideoinut, koska halusi tuoreiden lukiolaisten tutustuvan toisiinsa paremmin. Hän halusi kuulemma haastaa nuorten ennakkokäsitykset ja osoittaa, että Kimmerstonin lukion ulkopuolellakin oli elämää. Ensimmäinen yhteysviikonloppu – jonkinlainen maallinen retriitti – oli hitsannut heidät tiiviisti yhteen. Vielä viisikymmentä vuotta myöhemminkin he olivat ystäviä ja tapasivat samassa paikassa viiden vuoden välein. Annie muisteli, kuinka he teini-ikäisinä olivat puhuneet puhumasta päästyäänkin, istuneet pitkien pöytien ääressä Pyhiinvaeltajien talon keittiössä, kastaneet leipäsiään kasviskeittoon ja malttaneet hädin tuskin vaieta edes syömisen ajaksi.

Kun Isobel oli kuollut ensimmäisessä jälleennäkemisessä, Annie oli miettinyt, jatkuisivatko kokoontumiset, mutta olivat ne jatkuneet. Rickin mukaan he tapasivat myös Isobelin muistoksi, mutta onnettomuudesta oli jo niin kauan, että Isobelin mainitseminen oli lähinnä rituaali, verrattavissa perjantai-illan juominkeihin tai lauantain iltapäiväkävelyyn.

Annie raahasi raskaat korinsa vaivalloisesti autoon. Viisi vuotta aiemmin hän oli takuulla ollut vahvempi ja paremmassa kunnossa. Perillä hän pyytäisi jonkun apuun. Jonkun miehistä. Rick todisteli aina innokkaasti miehekkyyttään, jaaritteli maratoneista ja salikäynneistä.

Ulkona aurinko paistoi matalalta. He olivat aina kokoon-tuneet lokakuussa, ja joka kerta tuntui siltä kuin vuosi olisi jo lopuillaan. Ensimmäinen yhteysviikonloppu oli ollut muutoksen aikaa. Siitä kaikki olivat yhtä mieltä. Siksi ajankohta vaikutti sopivalta.

Myöhemmin jälkikasvu oli tullut mukaan kuvioihin. Annie oli niellyt kipunsa ja kateutensa ja teeskennellyt nauttivansa lasten seurasta. Silloin kokoontumisten väkimäärä monin-

kertaistui, ja toisinaan Pyhiinvaeltajien talo tuntui kaoottiselta päiväkodilta ja myöhemmin murjottavien teinien kansoittamalta nuorisotilalta. Yhteinen aika rajoittui iltahetkeen kappelissa hämärän aikaan. Nyt aikuiset olivat jälleen keskenään, ja tuntui oudosti siltä kuin he olisivat palanneet juurilleen. Muuttuneet yhtä vapaiksi ja vastuuttomiksi kuin kuusi-toistavuotiaina ollessaan ensimmäistä kertaa saarella. Äkkiä Annille tuli villi olo: hän oli valmis seikkailuun.

Jotkut lapsista olivat ystäväystyneet keskenään ja tapasivat nykyisin keskenään Lontoon hienoissa viinibaareissa. Eivät suinkaan Pyhällä saarella vaatimattomassa entisessä luostarissa, joka oli sittemmin kunnostettu mutta tuoksahti edelleen vienosti homeelta ja iäkkäiltä naisilta. Ikään kuin alkuperäisten asukkaiden haamut olisivat viipyilleet sen seinien sisällä.

Annie saapui Pyhiinvaeltajien taloon, kun päivä oli jo vaihtumassa iltaan. Saarelle pääsi hiekan ja mudan poikki pengertietä pitkin, joka oli nyt tyhjä: Annie oli ylittänyt sen juuri ennen nousuvettä. Päiväretkeläiset olivat jo lähteneet. Hänen takanaan laskeva aurinko pidensi pelastustornien varjoja ja sai rannan leimuamaan kuin tulella. Vaikka Annie asui lähimpänä saarta, hän saapui aina viimeisenä. Hän ajoi kylän halki ja jatkoi matkaansa kohti taloa, joka nökötti yksinään Pyhän saaren keskellä käppyräisten, tuulen tuivertamien puiden suojissa. Vasta nyt alkoi oikeasti tuntua siltä kuin olisi keskellä merta. Pengertie oli peittynyt veden alle, ja hän näki vain kukkulalla kohoavan linnan. Muiden autot olivat jo parkissa kujalla. Annie istui vähän aikaa pakettiautossaan, sillä äkkiä hänet valtasi ujous, ehkä jopa ikävä ennakkoaavistus. Vaivautunut olo, ikään kuin hän ei aivan kuuluisi joukkoon.

Kaikki oli ollut toisin, kun hän ja Dan olivat vielä olleet naimisissa. Dan oli osallistunut yhteysviikonloppuun, ja Annie oli rakastunut häneen niin syvästi, vaarallisesti ja itsetuhoisesti kuin teini-ikäinen vain voi. Annie oli huomannut,

ettei Dan viihtynyt saarella, mutta silti tämä oli suostunut hänen kanssaan ensimmäiseen jälleennäkemiseen. Siihen, jonka aikana Isobel oli kuollut traagisesti. Annie ymmärsi, miksi kokoontuminen jäi Danin viimeiseksi. Hän ei voinut syyttää tätä siitä eikä oikein mistään muustakaan. Ei syyllisyydestä eikä erosta. Eikä liioin omasta yksinäisyydestään.

Oli melkein pimeää, ja pikkuruisen kappelin värittömistä lasi-ikkunoista kajasti kynttilöiden pehmeä hohde. Siellä ei ollut komeita lasimaalauksia. Muut kai olivat jo kappelissa: Annie oli tainnut myöhästyä vieläkin pahemmin kuin oli kuvitellut. Ehkä he odottivat häntä ennen kuin aloittaisivat hiljaisen mietiskelyhetkensä. Annie jätti korit autoon ja kiiruhti kappeliin. Kynttilät paloivat alttarin virkaa tekevällä pöydällä. Tuoksui tutulta, vanhoilta kiviltä ja suitsukkeelta. Katto oli hädin tuskin korkeampi kuin jokin niistä pikkuveneistä, jotka huonolla säällä kiskottiin rannalle ja käännettiin ylösalaisin, ja Annie oli haistavinaan myös kattolautojen tuoksun.

Hänen ystävänsä istuivat puupenkeillä, kukin vakiopaikallaan. Siitä oli jo tullut tapa. He kääntyivät ja hymyilivät Annielle, mutta kukaan ei puhunut. Niin oli sovittu. Kaksikymmentä minuuttia hiljaista mietiskelyä. Rukousta niille, jotka uskoivat siihen. Teini-iässä ajatus oli vaikuttanut käsittämättömältä, mutta nykyisin rauha ja tutut rituaalit tuntuivat Anniesta mukavilta.

Annie asettui kappelin perälle, ja Philip nousi toivottaakseen heidät tervetulleiksi ja avatakseen kokoontumisen. ”Käytäkää tämä aika kiitollisuuteen.” Istuessaan hiljaa ajatuksissaan Annie kuitenkin tajusi, että hänen oli vaikea olla kiitollinen. Hän sulki silmänsä ja muisti vauvan, joka makasi kehdoissa sinisen peiton alla – koska Annie oli päättänyt olla koskaan hankkimatta vaaleanpunaista pikkutyttöleen – ja lapsen kalpean, kylmän ihon. Kun Philip palautti heidät takaisin nykyhetkeen, Annie tunsu kyyneleet poskillaan. Onneksi hän istui peräpenkin hämärässä: olisi tuntunut hirveältä, jos muut olisivat nähneet hänen kyyneleensä ja kysyneet, mikä häntä vaivasi.

Luku 3

Rick Kellsall istui kappelissa ja antoi ajatustensa harhailla. Hän oli aina ollut huono istumaan aloillaan, ja hänen teki jatkuvasti mieli naputtaa kivilattiaa varpaillaan. Sitä paitsi kappelissa oli ihan hemmetin kylmä. Lukemattomat kilpailevat suunnitelmat ja ideat kimpoilivat hänen mielessään. Päivä oli ollut kiinnostava, ja hän pohti edelleen, miten parhaiten hyödyntäisi saamansa tiedot. Sitten oli vielä kirja, joka voisi palauttaa hänen maineensa tai ainakin tuoda hänet takaisin valokeilaan. Esiintyessään päivittäin telkkarissa hän oli nurissut kaikesta huomiosta, mutta nyt hän ikävöi yleisöään: hymyjä, vilkutuksia, julkisuutta. Vaikka hiljaiseloa oli jatkunut vasta muutaman kuukauden, hän tunsu jo pudonneensa mustaan aukkoon. Jos joku joskus huomasi hänet, tuloksena oli todennäköisemmin pilkkaa kuin palvontaa. Rick vaihtoi asentoa toivoen, että olisi ottanut kaulahuivin mukaan.

Ovi avattiin, ja käännähtäessään hän huomasi Annien kiihkeän sisään. Tämä näytti edelleen hyvältä ikäisekseen. Annie ei ollut koskaan ollut Charlotten kaltainen kaunotar, mutta hän onnistui vaistomaisesti vaikuttamaan kiinnostavalta edes tajuamatta sitä. Rick ei ollut koskaan halunnut häntä siinä mielessä, ei varsinaisesti. Ei samoin kuin oli halunnut Louisaa. Silti he olivat aina olleet läheisiä. Ystävyys oli liian mitäänsanomaton määritelmä heidän suhteelleen. Hän liikahti jälleen ja yritti keksiä parempaa ilmaisua sille, mitä tunsu Annieta kohtaan.

Silloin Philip nousi avatakseen kokoontumisen. Kukaan ensimmäisen yhteysviikonlopun teini-ikäisistä osallistujista ei totisesti olisi arvannut, että Philipistä tulisi pappi. Ei iki-

maailmassa. Philip oli ollut Rickin ystävistä jännittävin, vihainen ja kapinoiva, täynnä villedä, mahdottomia suunnitelmia. Nyt hän vaikutti tynneltä ja tyytyväiseltä. Hän oli kai saavuttanut jonkinlaisen viisauden. Lakannut uhmaamasta väistämätöntä. Hän ymmärsi vanhenevansa mutta näytti vähät välittävän koko asiasta. Pian hän jäisi eläkkeelle seurakuntatyöstä, ja hänen elämästään tulisi entistäkin tylsempää. Hän saattaisi hyvinkin muuttaa takaisin pohjoiseen – kuinka ennalta arvattavaa – ja elää yllätyksettömästi ja itsetyytyväisesti kuolemaansa saakka.

Ehkä Philip ei edes kaivannut heidän nuoruusaikojensa seikkailuja. Rick sen sijaan ikävöi niitä jatkuvasti. Toisinaan epätoivoinen kaipuu kävi suorastaan ylivoimaiseksi. Hän olisi antanut mitä hyvänsä, jos olisi saanut olla jälleen seitsemäntoista ja istua ensimmäistä kertaa kappelissa. Hän olisi myynyt vaikka sielunsa siitä hyvästä. Kunpa hän olisi saanut olla edes se kaksikymmentäkaksivuotias, joka otti yhteen Isobelin kanssa ja näki sitten tämän ajavan aaltoihin. Ainakin silloin hän olisi tuntenut olevansa elossa.

Rick tajusi Philipin jälleen istuutuneen. Hän ei ollut kuulut sanaakaan tämän puheesta tai edes yrittänyt kuunnella; epäilemättä Philip oli sanonut suunnilleen samat asiat kuin aina ennenkin. Jokaisessa aloituspuheenvuorossaan. Nykyisin Philip suosi mukautumista omaperäisyyden sijaan.

Kappeli oli hiljaisiin Rickin tuntemista paikoista. Hän oli elänyt kaupungissa opiskeluvuosistaan lähtien ja tottunut jatkuvaan taustameluun. Liikenteeseen. Junan jyskytykseen. Ihmisten huutoihin kaduilla jopa aamuyön pikkutunteina. Rick karsasti hiljaisuutta. Hän mietti, miksi sama rituaali oli toistettava aina heidän palatessaan saarelle, vaikka melkein aavistikin, että älähtäisi ensimmäisenä, jos joku muista ehdottaisi sen hylkäämistä. Hän toki viihtyi vastarinnankiiskenä, mutta kappelissa vietetty hiljainen hetki kuului myös olennaisesti kokemukseen. Sekin muistutti nuoruusvuosis-

ta. Ainakin näinä viikonloppuina hän tunsu joka kerta aloittavansa alusta. Eikä suinkaan lähestyvänän loppua.

Hän ehti hädin tuskin tottua hiljaisuuteen, kun kaksikymmentä minuuttia olikin jo kulunut. Philip nousi jälleen, ja he suuntasivat ulos. Rick odotti vähän aikaa päästääkseen muut edeltä ja valmistautuakseen edessä olevaan iltaan. Hän tunsu itsensä näyttelijäksi, joka astuisi kohta lavalle, ja tuli pikaisesti miettineeksi, miltä tuntuisi edes kerran elämässään mennä yleisön eteen harjoittelematta ja ilman käsikirjoitusta.

Luku 4

He kokoontuivat kappelin pihalle ja alkoivat rupertella hie-
man kankeasti. Jään murtaminen otti aina aikansa. Pian kyl-
myys ja pimeys ajoivat heidät kuitenkin sisään. Annie pyysi
Rickiä ja Philipiä auttamaan ruokien kantamisessa paketti-
autosta keittiöön. Hän jäi purkamaan koreja, ja nostellessaan
tavaroita jääkaappiin hän näki toisinaan vilauksen ystävis-
tään avoimesta ovesta, joka johti aulaan ja sieltä oleskelu-
huoneeseen. Takassa paloi jo tuli. Annie ei pystynyt näke-
mään kaikkia mutta huomasi Rickin, joka marssi reteästi
sisään viinipullo kummassakin kädessään. Rick lasi pullo
pöydälle ja kiskaisi takintaskustaan korkkiruuvin kuin tai-
kuri, joka tekee henkeäsalpaavan tempun: tapansa mukaan
hän esiintyi nytkin kuin olisi yleisön edessä. Rickin varjokuva
näytti oudolta oleskeluhuoneen hämärässä, ja taustalla tans-
sivat liekit muuttivat sen miltei paholaismaiseksi.

Muut iskivät saman tien viinin kimppuun; sekin oli pe-
rinne. Perjantai-iltaisain oli aina juotu ihan liikaa, jopa silloin
kun lapset olivat olleet mukana. Annie ajatteli, että joissakin
tapaamisissa lastensuojeluviranomaisilla olisi totisesti ollut
syytä huoleen, vaikka joukossa oli kaksi opettajaa, joiden oli-
si tosiaankin pitänyt ymmärtää, mikä alaikäisille oli hyväksi.
Muutaman kerran Annie oli hoiperrellut vuoteeseensa pik-
kutunneilla ja huomannut lasten juoksentelevan käytävillä
kiljuen ja hihkuen, omien leikkiensä lumoissa.

Lasten kasvaessa Annie oli kohdannut käytävillä kalpei-
ta teinejä, jotka kyhjöttivät nurkissa silmät kyynelissä. Vasta
myöhemmin hän oli tajunnut, että nuoretkin olivat toden-
näköisesti juoneet tai käyttäneet huumeita. Hänen lapsensa
ei ollut ehtinyt varttua siihen ikään, että päihteistä olisi ol-

lut huolta, joten Annie oli suhtautunut asiaan liiankin sinisilmäisesti. Hän tiesi, että Rick ja Philip olivat nuorempina polttaneet pilveä, mutta hän ei ollut koskaan halunnut kokeilla, vaikka kulkikin hippivaatteissa, kukkia hiuksissaan ja paljain jaloin. Hän ei niinkään pelännyt terveystriskejä vaan sitä, että tekisi itsensä naurunalaiseksi.

Annie palasi autolle hakeakseen viimeisen pellillisen leivonnaisia. Enää ulkona ei tuntunut ruohon käryä, vaan siellä tuoksui puusavulta ja jäältä. Hän ei ollut vaivautunut ottamaan takkia, ja äkillinen kylmyys tunkeutui luihin ja ytimiin. Oli ennustettu hallaa, vuoden ensimmäistä. Kun viimeinenkin valo olisi hiipunut, taivaasta tulisi tumma ja tähtikirkas, kuunsirpin koristama. Annie lukitsi auton ja palasi sisään.

Oleskeluhuoneen ovi oli edelleen kiilattuna auki, ja Annie vilkaisi vaivihkaa sisään. Muut olivat sytyttäneet valot, ja kaikki näkyi selvemmin. Viimein hän erotti ystävänsä kunnolla kynttilöin valaistun kappelin ja pihalla iltahämyssä vaihdettujen kömpelöiden tervehdysten jälkeen. Sisään tullessaan kaikki olivat tarjoutuneet auttamaan, mutta kohteliaisuus oli pelkkä muodollisuus. Annie valmisti aina perjantain illallisen, ja muut tiesivät hänen liittyvän seuraan, kun ruoka olisi muhimassa. Annie pysähtyi hetkeksi tarkkailemaan juhlivaa joukkoa.

Ensimmäiseksi hän järkyttyi siitä, kuinka paljon muut olivat vanhentuneet viidessä vuodessa. Ehkä se johtui Kenistä, joka istui Lou vartiossa vierellään ja Skip-koira jaloissaan. Ken näytti poissaolevalta, ikään kuin keskustelun seuraaminen aiheuttaisi kohtuuttomia ponnistuksia, ja hirveän hauraalta. Lou oli soittanut kaikille etukäteen ja varoittanut heitä.

Olen jo jonkin aikaa ollut huolissani hänestä, mutta diagnosoisin saimme vasta muutama kuukausi sitten. Alzheimerin tauti.

”Mutta hän on niin nuori!” Annie oli sanonut. Ja tarkoittanut: *Samanikäinen kuin minä.*

”Hän on kuusikymmentäkuusi”, Lou oli huomauttanut. ”Ei mikään nuorukainen.” Oliko hän kuulostanut hieman omahyväiseltä? Lou oli nimittäin kolme vuotta muita nuorempi. Hän oli vielä käynyt yläkoulua, kun muut olivat jo olleet lukiossa. Kun he olivat ensi kertaa käyneet täällä ja valvoineet koko yön keskustellen kiihkeästi, kunnes ensimmäiset auringonsäteet olivat valaisseet sotkuisen huoneen, tyhjätsipsipussit ja pursuilevat tuhkakupit. Sillä kerralla Lou ei vielä ollut mukana. Ehkä siksi hänestä olikin tullut hieman ulkopuolinen. Ei aivan täysivaltainen ryhmän jäsen.

Kaveriporukka ei ollut katsonut suopeasti Kenin sekaantumista alaikäiseen, ja Annieta oli kismittänyt, kun Lou oli liittynyt heidän joukkoonsa, osallistunut juhliin, osoittanut julkisesti hellyyttään Kenille jopa koulussa. Annie olisi halunnut vakaan, luotettavan Kenin itselleen. He olivat suudelleet muutaman kerran. Uuden kantapubinsa Stanhope Armsin ulkopuolella Kimmerston Front Streetillä pilkun jälkeen. Kopeloineet toisiaan humalaisesti kävellessään yhtä matkaa kotikyläänsä muutaman kilometrin päähän kaupungista. Kummankin isä oli ollut töissä kaivoksessa.

Sitten Ken oli ujosti ilmoittanut, että hän ja Lou seurustelivat. Annie muisti sen hetken. Ranskan kaksoistuntia edeltäneen kevätaamun. Narsissit koulunpihalla tenniskenttien reunalla. Uutisen ei tietenkään olisi pitänyt tulla yllätyksenä. Ken ja Annie eivät olleet pari, ja Annie oli pussaillut useimpien ryhmän poikien kanssa. Etenkin Rickin. Rick jos kuka tykkäsi kápälöidä ilman sitoumuksia. Enemmänkin, jos sai tilaisuuden.

Kun kaikki alkoivat puhua #metoo-kampanjasta, Annie tunsyi syyllisyyden piston. Toisinaan Rick oli painanut päälle niin tarmokkaasti, että se oli tuntunut melkein ahdistelulta. Ei Rick sentään ollut raiskannut häntä, ei sinne päinkään, mutta muutaman kerran ollut lähellä. Annie oli tuntenut olonsa epämukavaksi. Silti hän muisti leikkineensä muka-

na. Nyt hän ajatteli, että olisi täytynyt pitää päänsä ja käskeä Rickiä lopettamaan. Silloin Rick olisi tajunnut aiemmin, ettei moinen käytös ollut hyväksyttävää. Hän ei olisi yrittänyt samaa nuoremman kollegansa kanssa. Hänellä voisi edelleen olla oma ohjelma BBC:llä.

Tänä iltana Pyhiinvaeltajien talon oleskeluhuoneen hii-puvassa valossa Louisa näytti edelleen viehättävältä, mutta hänkin oli vanhentunut. Hiukset oli kauniisti leikattu ja värjätty, mutta silmien ympärillä oli ryppyjä ja nenän alla vaaka-suoria uurteita.

Me kaikki olemme vanhoja! Tietenkin olemme. Mitä minä oikein kuvittelin? Että tapaamalla vanhoja koulukavereita muuttuisin kuin taikaiskusta samaksi tytöksi, joka olin ensimmäisessä kokoontumisessamme? Saamme kiittää on-neamme, kun olemme vielä hengissä. Kaikki paitsi Isobel.

Annie pani uunin kuumenemaan ja työnsi piirakan pais-tumaan. Hän siirsi lautaset lämpenemään ja kattoi keittiön suuren pöydän laatikosta löytämillään sekalaisilla ruokai-luvälineillä. Sitten hän palasi aulaan, tarkkaili jälleen muita varjoista ja keräsi rohkeutta keskeyttääkseen Rickin, joka oli jo täydessä vauhdissa, kun Philip nousi.

"Annie Laidler, mitä sinä odotat?" Hänen voimakas, täyte-läinen äänensä oli koulittu suurten, vetoisten kirkkojen saar-nastuoleissa. "Tarvitset ehdottomasti viiniä. Olet raatanut kuumen lieden ääressä, kun me muut olemme keskittyneet nautiskeluun." Nauraen hän kaatoi Annielle jättilasillisen pu-naviiniä ja kaappasi tämän sitten halaukseen. Äkkiä Annieta ei enää hermostuttanut. Hän oli parhaiden ystäviensä seu-rassa, ja upea viikonloppu oli alkamassa.

Ja niin perjantai-ilta eteni melko samoissa merkeissä kuin aina ennenkin. Annien kokkaama illallinen ja muiden tuo-ma salaatti. Philip valmisti aina jälkiruoat etukäteen. Muut ylistivät kilvan hänen luomuksiaan, vaikka Annien mielestä ne näyttivät aina paremmilta kuin maistuivat. Jax olisi ilman

muuta nyrpistänyt niille nenäänsä. Myöhemmin Annie tunsikin kuitenkin ylitsevuotavaa hellyyttä katsellessaan, kuinka Philip kuurasi astioita keittiön altaan ääressä esiliina leveällä uumallaan. Kuinka kiltti tämä olikaan! Ja kuinka paljon muuttanut sitten ensitapaamisen.

Ensimmäisenä viikonloppuna Philip oli ollut kiukkuinen, karkäs ja koppava. Vähitellen särvät olivat hioutuneet, mutta hän oli edelleen vastustanut herkeämättä kaikkia sääntöjä ja purnannut hiljaisesta iltahetkestä kappelissa. Kiroillut ryhmäistunnoissa ja johdattanut eräänä iltana joukon salaa publiin. Annie hämmästeli edelleen, kuinka Philip, sääntöjen rikkoja, sopeutumaton sielu ja kapinallinen, oli päättänyt ryhtyä anglikaanipapiksi.

Ehkä kaikki määreet pätivät sittenkin edelleen. Ilman muuta Philip ainakin erottui liberaalista, vasemmistolaisesta, maailmantuskan riivaamasta ystäväjoukostaan. Kun muut ikääntyivät ja kieltäytyivät runon mukaisesti vajoamasta hyvään yöhön sovinnolla, Philip hyväksyi tilanteen tyynesti, jopa huvittuneesti. Hänen mukaansa kuolema oli viimeinen suuri seikkailu. Hän ei voinut tietää, mitä haudan takana odotti, mutta vastaus kiinnosti häntä.

Aterian jälkeen juomingit jatkuivat väistämättä: jopa Louisa jatkoi juomista, vaikka hän tavallisesti oli joukon raittein. Annie katseli kärsivällisesti valokuvat uudesta lapsenlapsesta ja kuunteli hampaat irvessä kertomuksia lonkka-leikkauksista ja keittiöremonteista, lomasuunnitelmista ja hoitokodin valinnasta iäkkäille sukulaisille. Asiat muuttuivat viidessä vuodessa. Siksi Annie ottikin esiin kuvan, jonka oli löytänyt kotoaan purkaessaan laatikoita. Kuvassa he seisoivat ensimmäisenä viikonloppuna Pyhiinvaeltajien talon edessä. Leveälahkeisissa housuissa ja ohuissa puuvillapaidoissa. Annie ja Dan, Isobel ja Philip, Rick ja Charlotte. Kuvan täytyi olla ensimmäiseltä illalta, koska Charlotte oli vielä paikalla. Ken seisoi reunimmaisena ja katseli ystäviään. Judy Marshall oli